

Womhaj Bóh!

Czytło 3.
20. jan.

Četnik 5.
1895.

Serbske nježelske kopjenka.

Wudawaju so kóždy kobotu w Šmolerjez knihiczišcezetni w Budyschinje a šu tam dostać ja šchwórtlětnu pschedplatu 40 np.

2. nježela po tjoch kralach.

Jan. 17, 8: Te słowa, kotrež ty mi dał šy, šym ja jim dał, tak praji tón Anjes k swojemu njebjestemu Wótzej. To je po tajkim tón bohaty pokład, kotryž je wón k njebies kóbu pschinješt, to drohe wotkasanje, kotrež je wón tym šwojim sarostajil: te słowa, kotrež je jemu tón Wótz dał. Jeho słowa nješbu te słowa, kotrež je wscheho-móznj stworiczel njebies a semje k jandželam abo čłowjekam rěčal, ale kotrež je Wótz wot spoczatka a wot wěčnojće k swojemu jeniczkemu narodženemu šynej rěčal, k kotrymž je wón jemu šwoju zylu wutrobu woczinił, šwoju zylu lubosć jemu wuprajil a jemu wschitke wězj pschepodał. W tnychle słowach je po tajkim zyla lubosć Boža, jeho zyle bycze, jeho žiwjenje. Šchtóž je ma, tón ma wschitke pokłady wutrobj, doma a krašnosće Božeje. Duž praji šwjaty japoschtol Pawoł k tym, kiž tele słowa maja w šwojej wutrobje a w šwojim duchu: Wschitko je wasche.

Kotrežkuliz słowo ty wosmjesch k bohatsstwa tuteje krašnosće Božeje a Šsynoweje, kóžde je plód se šchtoma žiwjenja ša hlódnju duschu. Wino k njebjesteho winoweho pjenka, kotrež šwjepeli wutrobu po žiwym Bohu lacžnu, šwjepeli, šchtóž k njeho je a pije, ma wěčne žiwjenje a njebjeste wješele hižo tu na semi. Te słowa, kotrež ja rěču, šu duch a žiwjenje, praji tón Anjes a šwjate pišmo šwědczi wo nim: Bóh je jemu wučeny jasył dał, rěčecž je spróžny mi w prawym čašku. Wjazj hacž 18 lěstotkow je šo minyło po tym, šo je jeho šwjaty tele słowa rěčal. Abó ta duscha, kotraž po nich žada, móže je dženska hišcže

čerstwe k najnutriškej šwjatnizy teho wsacž a šlyšcěž, kiž je wčera a dženska a tón šamy do wěčnošće. Nimamy jenož pišmiki słowow, kotrež šu Wótzowe słowa, mamy tež šwjateho Ducha, trošchtarja, kiž tnych šwjatnych trošchtuje, jich dopomnjejo na wscho, šchtóž je tón Anjes k nim rěčal. My nješlyšimj jenož jeho słowa, ale my šlyšimj jeho hlóš a čujemj w šwojej duschi dychanje jeho erta. Duž praji tón Anjes: Moje słowa nješahinu. Wone maja nješachodnu móž a dopjelnja to pschezo a pschezo. Šchtóž to šhoni, tón praji polny wješela a džaka: Ty mašch słowa wěčneho žiwjenja. Šytaj, lubj čitarjo, čitajo abó šlyšcějo słowa twojeho hnadneho a móžneho Anjesa, w tebi prawje žiwu čžinicž tu myšl: Tón Anjes rěčzi ke mni, wón čže mi dacž, šchtóž je jemu tón Wótz dał. Šchto móže čže hlubšcho pokorjecž, šchto móže čže wyschšche pošběhnyčž. Šchto móže twoju wutrobu bóle wot wscheho wotčahnyčž, hacž ta myšl: tón Anjes rěčzi ke mni, hacž šbóžna wěštosć: Wón čže mi to słowo dacž, kotrež je jemu Wótz dał! Šchto móže twoju wutrobu bóle špotojicž a šmėrowacž, hdyž šo wjeczor lehnješch na šwoje ložo, šchto móže čže, hdyž rano štanješch, bóle pošylnjowacž k džėlam, čžerpjenjam a špytowanjam dnja, hacž jene słowo twojeho lubeho Jesuša? Šchto móže twoje zyle žiwjenje bóle žohnowacž a šwjecžicž, hacž hdyž móžesch kóždy džėn prajicž: Dženska šym jeho hlóš šlyšchal, mojeho šwėrneho pastyrjowy hlóš! Šamjen.

Thirsa, abo wabjaza móz kschiza.

(Potraczowanie.)

Bórny lekar choroscź sa pschewinjenu spósna, njesamjelcza pať pschi tym, so je t wotkhorjenju wošebje džowznye šwérne wot- hladanje a luboscze poľne škuźenje wjele pomhało. Nan pschi tym poľny džaka na Thirsu pohlada, kotraž šo na tym drje wješelesche, ale w šwojej wutrobje šo temu džakowasche, kotremuź jeniczzy šo džakowacz škuschesche.

Tak sańdže wjazzy njedžel. Thirsa mózesche jenoź porėdko a jenoź na krotki czaš šwoju šwėrnju pscheczelnizy na farje wopytacź. Sa to mózesche šebi pať s njej štoro wšchėdnje list pišacz. Listy bóle šhonjeneje a starscheje pscheczelnizy czinjachu jej wulzyschnje derje. Druhdy teź duchowne šłowo šbudzowanja a trošchtowanja pschistaji. Wodnjo njenamaka wona tak porėdko czaš t pišanju, dokelź nan jeje tehdy parowacz njemózesche; w czichich nozach pať, kotreź pschi khorym pschebu, bė pódla Božeho šłowa to jej naj- lubsche, hdyź mózesche šwoju wutrobu lubowanej Marji wušypacz.

Thirsa šo dohlada, so nanowe wócźko se špodzimanjom na njej wotpoczowasche. Pschetoz wón njemózesche potajicz, so Thirsyna njerwustawaza, wodnjo a w nozy, njedzelu jako njedzelu jenajša luboscź a šwėrnoscź a jejna czicha radoscź a smėrnoscź hšuboki šaczisčez na njeho czinjeseche. Šewal bė wón Thirsu hinašchu šnal. Wona bė drje wjele mišoscze pscheczimo starschimaj wopokasala, ale wona bė jeniczke džėczo bohateju starscheju, kiź bėšchtaj jej wjele pschehladałoj. Wšchitke požadanje bėšchtaj jej špokojiko. Tak bė wona kšetro do šwėta a šahnėwana była. Nėtko pať nan tule džowka t šwojemu špodzimanju wodnjo a w nozy šprózniju w jeho wothladanju widžeseche. Wutrobnje rad woprowasche wona sa njeho doľhe njedzele wšchitko wjekele a wšchu wuprawu. A pschi tym njebė na njej niczo pytnycz, so by jej to czeźko panyło. Šejne jeniczke žadanje bė, nanaj škuźicz. Š wot- khorjenjom pať džeseche pomalku, a wobštarny nan bė hušto kšetro wobozny a jeho pschinarodžena nahłota dušche da šo potom hušto w wótrych šłowach šlyšchecz. Thirsa wosta pať pschezo czicha. To wšchitko dyrbjesche nanaj nadpadnycz jako poľne pschemėnjenje we waschnju jeho džowki. Tak dha jeho wócźko hušto se špodbaj- njom na njej wotpoczowasche. Š jenym dobom pať by šo jeho wobliczo šašo šmorschcziko a wón by šapany do czėmnych myšlow. Wón mějesche sa to, so je jeho džowka wot israelskeho Boha wot- panyła. „Thirsa je kšeschczijanka!“ to by jeho kaź blyšł psche- czahnyło. A tola šebi wón na drugej štronje teź njemózesche potajicz, so škóncznye tuto jemu tak špodobne pschemėnjenje w Thirsynym waschnju s jejnej kšeschczijanskej wėru hromadže dže. Tute myšle kšodžachu hušto psches njeho. Wón czujeseche pschezo bóle, so jeho šatwjerdzene hidjenje pscheczimo kšeschczijanštwu wotebjera pschėd mozu teje luboscze, kiź s zyľeho waschnja jeho džowki šo na njeho wuliwasche. Teho pať šo wón šwėru hladasche, so by niczo wo tym njesarėczal. Teź Thirsa zenje wo tym s nim njerėczeseche, czehož bu jejna wutroba poľna. Šzim šwėrnischo šo wona sa njeho modlesche a to, kaź šo šdasche, niz bjes nadzije. Šej bė to šłowo waźne, na kotreź ju raš duchowny fedźblimu czinjeseche: 1 Pėtr. 3, 1: „So bychu teź czi, kiź šłowu njewėrja, psches šadzerjenje tych žonow bjes šłowa dobnyci byli.“

Naš popoľnju bėšche šo Thirsa w tej myšli, so lubowany khorj drėma, kuit šesady toza šynyla, bibliju w rukomaj džerzo, kiź bė pschezo bóle jejne wjekele. Šėdom bė šwilku czitala, dha šašlyšcha, so šo khorj hiba. Nan bė šo pošunyl a hladasche sa njej. Čhzesch něšcto? šo wona kšėtsje woprascha. Nė, ja jenoź špacź njemóžu. Widžu, so czitasch. Čžitaj mi teź něšcto! Thirsa šarža, njewjedzizy hacź s bojosczu abo s radoscju. Wona bė šapoczala šezjenje šwjateho Šana czitacz, a czitasche nětko dale hacź t šydomnatej šchtuczzy, w kotreź tu prajenemu israelej tak wohidne mjeno Žesuf Šchryštuf šteji. Wona to mjeno bojajniwe, tola pať s frutej rėczu wupraji. Duź rjekny nan: myšlach šebi tola hnydom: to šu wėscze te knihi kšeschczijanow. Thirsa! Thirsa! Wón to bóle s miľym hšobom rjekny, želnijwe s šłowu wijo. Thirsa pohlada s wócźkom prošchazeje luboscze na njeho, a jako šo wón wobroczi, so by šwoje šylyš potajik, czitasche wona dale. Dokelź pať bė nan wotwobroczeny, njewjedzesche wona, hacź drėma abo pschipošlucha. Wona czitasche nimale hacź na kónž drugeho stawa. Duź wón šam t šebi šaborbota: to je wšchitko tola jenoź lza a bašniczka, wono šo drje teź rjenje pošlucha, ale woni powjedaja wo tym powėšnyjem, šchtož chzedža. Wótšišcho wón potom t Thirsy rjekny: pschestań s czitanjom! To wšchitko tola njeje wėrno. Thirsa pať wotmolwi: njedyrbju

hišchje něšcto mało czitacz? Tu runje historija wo wošebnym wuczonym a wšchšchim našcheho luda pschindže, to budje šo czi špodobacz. Nan šo mjelczo na drugi bok lehny. Thirsa czitasche Šnjelowe rezřeczowanie s Nikodemušom. Tuto wulke šłowo w nufnocze noweho naroda czitasche wona s wušbėhnyem hšobom. Nan, šo rucze wobrocziwšchi woprascha: šcto to bė? czitaj to hišchje raš. Wona to czinjeseche. Nan bėšche šo s wulkej fedźblimoscju pošluchajo w tozu pošbėhnył. Wona pschindže hacź t 14. a 15. šchtuczzy, hdyž tón Šnjės wo kšoporowym hadže rėczj, wo kotrymž šchtworte knihi Mójšašowe pišaja: tón Šnjės džesche t Mójšašej: „Šcin šebi kšoporoweho hada a powyšch jeho na žerdź, a kóľdy škušany, kiź na njeho pohlada, budje živy wostacz. Duź šczini Mójšaš kšoporoweho hada a powyšchi jeho na žerdź, a hdyž něłoho had škuša, pohlada wón na teho kšoporoweho hada a wosta živy.“ Nan šo džiwasche, so wo tych historijach, kotreź w ich židewštim šakonju pišane šteja, teź knihi tych kšeschczijanow rėczja. Wón wša bibliju, pschehlada knihi Mójšašowe, psalmu a profetow a pschepyta teź to, šchtož bė Thirsa czitala, a czitasche šam Šanowu šchėpnatu šchtuczku: „Tak je Bóh šwėt lubował, so je šwojeho jeniczkeho narodženeho Šsyna dał, so bychu wšchitku, kiź do njeho wėrja, šhubjeni njebyli, ale wėczne žiwjenje měli.“ Wón šawosta je šwojimi myšlemi šhwilu pschi tutym šłowje. Potom šo na jene dobo šhrabnywšchi, jako by šo na kromje škajenja widžal, czibny knihi na šwój wodžew a šastonawšchi wobroczi šo wot Thirsy t šczenje.

Thirsa, derje šrosymiwšchi, šcto šo w nim stanje, položj knihi mjelczo na bok. Šejna wutroba bė poľna czicheho džaka pscheczimo temu Šnjesej. Wona jeho hnadne wodjenje špósna. Šejne modjenje wo nanowe wobroczenie štupasche pschezo wysche.

Wo tym njebė dale niczo wjazzy bjes nimaj rėczane. Wot nětko pať czitasche Thirsa w bibliji pschezo jenoź pschėd nanowymaj woczomaj. Wona czishe czakasche, doniź tón Šnjės raš šašo durje njewotewri. Šo bė nan wot teho, šchtož bė šlyšchal, jara pschimany, mózesche wona na nim pytnycz. Wón teź to, tak jara to šlyšchane štajnje w nim džėla, pošnacź da psches to, so našajtra šo šwojeje džowki woprascha: praj mi, Thirsa, tak tola tón šchpruch wo nowym narodže rėkasche, kotryž ty wėczera czitasche? Thirsa jón jemu rad praji a šo nad tym wješelesche, so wón te šłowo rošpominasche w šwojej wutrobje.

Nanowa njesczerpliwoscź drje druhdy šašo wudyri, wona pať bė jenoź czim pscheczelnischa pscheczimo njemu. „Šaj“, praji nan, hnuty wot tuteje džowznyeje pscheczelnoscze, „to dyrbju rjez, ty bėšche drje pschezo luba holeczka, ale kajke pschemėnjenje šo s tobu je štało, to njemóžu šapšchijecz.“ — „Nowy narod psches wėru do Mėšijaša!“ šchufotajche wėrjaza džowka mjelczo kaź hanibiczimo, „šotruž je šebi tón Šnjės wušwolil a w pjezy špytowanja wušchřěl.“ Duź nan rjekny: „Thirsa, powješ mi raš šprawnje, šcto tola je cze nawabil t kšeschczijanskej wėrje? Ša šebi hišchje njemóžu myšlicź, tak je šo to štać móhlo; wupowjedaj mi raš wšchitko!“ Thirsa to rad czinjeseche. Šcto mózesche jej bóle po myšli bycz, hacź tajki wot nana šliczeny šamyšł, na wodzenju jejneje dušche móz šłowa wot kschiza jemu pokasacz? Tak wupowjeda wona nětko šjawnje s džėczazej luboscju tón zyly kšód, kotryž je ju Boža hnada wjedla. Wona špomni na džėczazu šchulu. Wot tam? „Wot šchule šem je to pošlecze na naš dom pschisšcho. Budžich šebi to jenoź wot našdala pošmyšlicź mohł!“ praji nan. — „Njekń radšcho, požohnowanje, luby nano!“ wotmolwi Thirsa, psches na- nowu pscheczelnoscź kšróblischa, „s najmjeńšcha sa mnje, a šcto wė — ty njewėšch, šchtož ja wėm.“

(Potraczowanie.)

Wėrnoscź biblije, šakitana pscheczimo jeje njepscheczelan.

Kak šo Israelski lud po nėczim pod Božim wodzenjom roswima?

(Potraczowanie.)

Wopory.

Wopory, kotreź bėchu drje w najštarschich czašach hižo wasch- nje a šu tehdom wėscze se wšchelakim pošanskim waschnjom namė- schane byle, njeje Mójšaš šam šariadowal, ale teź s nabožinskimy myšlemi napjelnil. Wopor jako džak, jako dar ša Boha, pola wšchitkich ludow nadeńdžesch. Pola Šraelskeho luda pať je we woporach hišchje wošebita myšł, kotruž druge ludy ani njėnaja: Wopor je šnamjo, kotreź Bóh se šameje šmilnoscze ludej dawa

† sahubjenju hrěchow. Majjašnišča je ta myšl w jutrownym jehnjeczu (Bašah) wošnamjenjena (2. Mójš. 12. 13.). Tak šu wopory žiwe pschihotowanja na to wujednanje, kotrež chyzysche Bóh je šameje šmilnosće w Tesom Šhryščeže dacz.

Hdyž šo poibžišcho w 51. psalmje praji: „Tebi njeľubja šo wopory, ja bych je czi dacz; a šapalne wopory tebi šo njeľpodobaju. Wopory, Bohu špodobne, šu tyšchny duch; tyšchnu a rošlamanu wutrobu njeľubješch ty, Božo, šazpicž“, a podobnje Ps. 40, 7—9, njerěczi šo i tym pschecziwo woporam jako tajkim, tak mašo kaž 1. Sam. 15, 22: „Boškuschnosć je ľešča, dylši wopor“. Tajke wuprajnja wjele bóle wo tym šwědcza, šak wopory lud † temu woczahnu, šo šebi na šwoju duchownu nusu a hrěšchnosć myšlicž nawuknje (Šebr. 9, 22, 10, 3.)

Š woprědka lud i molom tak daloko njeľešče, my dyrbimy šebi w Mójšašowym czašu na najjednorishe wopory myšlicž, ale wschitko běšče tola napjelnjene wot pschewědczeneje wěry † Bohu, kotraž šo w šakonju, do šamjenja wudypaneho, tak jašnje wuproji: „Ša šym Šehovah, twój Bóh.“ Mójšaš je tón, kotryž je psches šwoje žyłe žiwjenje tu wěru je štrachom šwojeho žiwjenja a i najwjetškej prózu a bědženjom šastupował. Teho dla Mójšaš jako wulki pschew nami šteji mješ tymi, kiž běchu i nim žiwi. Ale tak dyrbi bęcz pola wschitkich woprardže wullich mužow, šo šu dale hač ič czaš a jim poibžišchi narod doroshumi. Najwjetšche w nim pať jeho mudrosć a roššudženosć nještej, ale poniznosć a poškuschnosć Bohu, šwěrnosć † Bohu, šjenocžena i lubosću † ludej, a doměrjenje † Bohu, šamo, hdyž šam ša šebje nicžo, šhiba šchody njeľešče. Džimy šu wobtrucžnja wišehomóžneho Boha, šo je Mójšaš woprardže jeho pošok, ale hdyž Mójšaš šam je šwojej wěru šwědcženje wotpožožil njeby, njebychu džimy na lud štutkowale. Tak pať je žyly lud šrošmít:

Niž Mójšaš, ale Bóh je naš i Šgyptoskeje psches pušczinu do šlubjeneho kraja domjedł.

To pschewědcženje je w žylym štarym šakonju, hdyž šmēm tak prajicž, njeľhubjene narodne wobšedženstwo žyłego luda.

Šsnano pať šo něchtó prascha, šak je Mójšaš šam ša šebje † tajkej njeľhabtozej wěrje došchol? Wěra wótzow njeľwudošaha, to rošjašnicž, Mójšaš je dyrbjal šam žiwe šjewjenje Bože dostacž. Šak je šo štała, móžemy šebi po šwjatym pišmie jenož myšlicž. Š šerka, šo palazeho, šašlyšča Mójšaš Boži hłóš, 2. Mójš. 3, a potom šašo řěła: „Moje woblicžo njeľmóže widžane bęcz“ 2. Mójš. 33, 23. Tak wjele pať Mójšaš wjedžeshe, šo běšče tón njeľdomny i nim porěcžal.

Hdyž my husto pschi tym praschenju, šak je šo šjewjenje w štarym šlubje měšo, pschew hudancžkom štejimy, chžemy šo na to dopomnicž: My tež njeľwěmy, šak šorno na polu rošcže; nam je došcž, šo rošcže a naš našęcžuje. Tak drje cžujesč, šo tu Bože džimy šu, ale šak šo štawa, domušľědžicž njeľmóžesč. Tak je w pschirodže, tak je tež w duchownym. Šak pať šo šjewjenje Bože nětko štawa, wo tym w nowym šlubje porěcžimy.

(Pošracžowanje.)

Šhto šo rjeńšcho šwěczi?

Pschecžel štejo wosta, šwojeho towaršča štorcži, šo wobroczi a cžišče praji: „Wěšch ty, šchtó tón štary šnješ je, kiž runje nimo džěšče?“

„Tón, kiž tak i hłowu tschepoze“, wotmolwi towaršch. „Teho ja njeľnaju.“ „Wón je šlawny profesčor“, pschecžel powjedashe, widžany bješ pschirodospytnikami. Šeho mjeno na cžęšne měšo we wědomosťnych džěłach. Tón muž ma wošebity dar ša pschepytanje rostlinow. Wón hubjenje widži, šamo psches nawoczi. Mój pschecžel Šandrij powjedashe, šo šo žyly na šemju ľehnje, hdyž rostlinu, hdyž je narostła, pschepytuje. Ale i wócžkom šwojeho jašneho ducha wón jara derje widži. Šaj, tón muž móže šo wješelicž. Wón podarmo žimy byl njeje. Šeho mjeno a špišy na potomnikow pschěndu. Wón šo po šmjerczi hišcže kaž hwěšda w tym šwěczi, šchtož je došonjal.“

Towaršch šhwilu mjelcžeshe; potom wotmolwi: „Šo ja pschidam. Ale něšcto by šo hišcže rjeńšcho šwěczi, hdy by jemu date bylo, šo by jo cžinicž móhl. Hišcže rjeńšcho by šo šwěczi, hdy by tu a tam je šwětkom lubosće Šesufšoweje šańcž móhl do nozy hubjeneho, wopuschčzeneho, šabyleho, šanjerodženeho, šadwelowazeho cžłowškeho džěšcža a by jo trošchtowacž a wumóž móhl, hđež to ničtó widžal njeby šhiba Bóh. Šbóžny by tajki štutł byl, hdy by wócžko a wutrobu šhudeho hrěšchnika wobrocžil † šwětku teho šwěta. Šajla to była njeľbesta jašnocž, hdyž tež

žadny cžłowjeł wo tym njeľwědžal ani njerěcžal! Šajke by to šwětko bylo na tutnym cžěmnyh šwěcže, hdyž by wón w jenicžkej dušchi, kotraž Šhryštuša njeľnajesche, horjažu lubosć † temu wumóžnickej šhonicž móhl.

Bomhaj Bóh!

Šaj „Bomhaj Bóh!“ Tak šbēham hłóš
Psches žyłe Šserbow štronu,
Hdyž nowe ľeto šaswonja
Šam i Božich domow šwony.

Šylwestra nóž je špłochnyła
Tu w šylšach, tam we rejach,
Šak w španju a pať w modlitwach,
Šak w ľnješkich dyrdomdejach.

Še štare ľeto špluwašo
Do cžasow wulkoh' morja;
Še šwostajalo ša šobu
Tym radošcž, wonym horja.

Šso nowy cžas † nam wustupi
Š tej hłowu šawodžetej;
Ša něm ert a njeľawi
Šchto nješe † nowom' ľetej.

Šchto chže? Šacž trasch je šmēmšanjom
Šam cžola šwuwěnzuje?
Šacž i blědej ruku šelichow
Šam hčrtich šporjedžuje?

Šmječ njeje štrach, hdyž šamrócža
Šso njeľjo i šhmuroš rožo!
Šam w rańškich šerjach porodža
Šso i Boha mlode šbožo.

Ššchaj šhja lubi jandželjo
Šam i milej ruku šytwu. —
Šu žohnuj, Wótcze, i mikotka!
A ščedry budž nam i šrytwu.

Daj šhšam špokoj, hłodej šhlěb,
Ššchēm šhorym woczęštwjenje!
Špočž bludnym šwětko, † džětu móž,
A próžam poradženje!

A nahony ščel † roštacžam
A † nakasanskim špěcham,
A wodatł šticzej šbóžnjaty
Ššchēm pošucžanyh hrěcham!

Šaj „Bomhaj Bóh!“ Šaj „Bomhaj Bóh!“
Ššchēm našchim lubym Šserbam!
Šwón ščini, kiž ľěšča wuczahnu.
Ššchěch † wjeršchnoh' raja herbam!

Ššchelate i bliska a i daloka.

Wulka 5 dnjow trajaza bitwa w šhęžorstwowym šejnje wo šakonju pschecziwo pschewrótej je ššoncžena. Nětk je šo šakon 28-šstawatej komišiji † dalšchemu wuradženju pschepodał. Ša njón šu jenož konservativni a nationalliberalni. We wschěch druhich štronach šu šakon pať došpošnje šacžišli, pať šo wuprajili, šo budže tež druhim měrnym štronam a i žyła šakonškej šwobodže šchodžicž, jeli šo šo wón njeľpscheměni. Woprardže njeľbudža šozialdemokratow ša wschě njeľšutki anarchištow a ša kóžde njeľpschemyšlene šłowo šamolwitych ščinicž móž. We wjele wěžach dyrbi šo jim prawo dacz. Tež w šchtancže šamožitnych a šdžěłanyh je hrošne a šhroble šapřewanje mandželstwa namacž. A nitomu do myšlow njeľpschitadže, to wobšedženstwo, kotrež šebi ič wjele na bursy šaškuža, ša šwjate džeržecž. W řecžach šapóšłanzow šo hušcžišcho mjenowachu nome wot 1. wulkeho rožka wulhadžaze nowiny šararja Šaumanna: „Šomoz“. Šarar Šaumann je šahorjenny pschecžel niškeho muža a je w šwojich nowinach móžne šłowa wo nušnym wobnowjenju našcheho ludoweho žiwjenja a wo dalewjedženju šozial-

alnih stutkow pišak. Ezo wě, so tajzy, kiž maja wscho swoje jenož sa hebje, w nim potajneho sozjaldemokrata widža. Ale wón je jenož dobry kšesćijan, kiž ma wutrobu sa wulke nusy swojeho luda. Je jara wažne, so wón sozjaldemokratam w swojich nowinach pokazuje, so staj kšesćijanstwo a zyrlej najlěpšoj pscheczelaj luda. —

Nowy kšezorstwowý kanzler wjerech Hohenlohe bě so t wjerech Bismarkej do Friedrichsruhe podak dla wuradjenja wo dalschey knježerstwowej politizy. Wo pscheczelnowym postrowjenju, kotrej je kanzler i hrabju Herbertom Bismarkom mět, woczatuje so, so tón sažo do statneje služby stupi.

Derje sarjadowane žiwjenje.

Wón běšče porjadny, džekawy rjemješnik, kotryž njeby swoje w pocze woblicza sažluzene pjenjesy do korčmy snošyl, ale domoj pschijnješl a žona by pjenjesy nanajlěpje natožowala. Haj, wona by nakupila, sčtož bychu trjebali: khlěba, mjaša, czopkeje drasty atd., a sčtož by wysche wostało, by na nalutowarńju donješla. Sedyn džen muž sskladnostnje czašnik na sčženu kupi. Ale derje wón kupil njeběšče, pschetož czašnik móžesche so do předka šuwacz, sadžeržowacz a nacžahowacz; wón běšče pak sažny, pak pódni, na dobo stejo wosta a ničto njewjedzesche w domje prawy czaš. Hdyž běšče to někotre měšazy trało, žona muzej praji: „Hacž njeby lěpje było, nowy kšód do czašnika sčžinicž dacž? To daj, luby mužo!“ Wluzž posłuchasche a czašnik t czašnikarjej donješke, kiž jón snutska nowy sčžini.

Nětko běšče wschitko lěpje. Czašnik, kotryž prawy czaš pokasowasche, tež do wschitkich wězow porjada pschijnješke: džělo so i dypkom šapocza a stónczi; mały Jakub pschijnješke w prawym czašu do šchule. S krotka, wschitko běšče w porjedze.

Jako muž swój czašnik 31. dezembra nacžahny, wón praji: „Sa so nadžijam, so tež w pschichodnym lěcže runje tač derje dale pódžej!“ Žona wotmolwi: „S tym wuměnenjem, so budže nasche žiwjenje runje tač mudrje sarjadowane, kaž nasch czašnik.“ A přjedy hacž so do kóža lehny, wona to Bohu w horzej modlitwe poruczi.

Masch pscheczel i hnutej wutrobu lehnyč džěšče. — Běšče wón teho dla hnuty, abo dokelž nózne swony khlěšesche? Tač wjele je wěste, so wócžka njesacžini. Semu so da, kaž bychu so jeho te synki praschale: „Je twoje žiwjenje derje sarjadowane było w sanžženyh lěcže? Budže tež tajke w nowym, kotrej so runje šapocžaje?“

„Sčto je derje sarjadowane žiwjenje?“ so wón praschese. „Nješšym ja po prawym pucžu kšódžil? Nješšym moju pschibšnosč dopjelnil? Nješšym pilnje džekal? Sčto móže mi sčto porokowacz? Jeno so bychu wschitzy moji šušodža tajzy byli, kaž ja šym!“ A tola jemu derje njeběšče. Jeho šwědomnje praji: Swontownje wschaf šym sprawny dobry cžlowjek, kotryž ničtomu ničto njepraweho njecžini. Ale po něčim roswiwachu so psched jeho duchom wěžy, na kotrej šebi hiščeže ženje pomyšlit njeběšče: jeho njesčerpliwosč a hněw, jeho hordosč a šebicžnosč. Wón so dopomni, tač husto běšče šušodam, kotřiz běchu w nusy, šwoju pomoz šapowjedžil: tač wón tych šazpivasche, kotřiz, kaž by prajil, špawnje njeměnjachu. A jeho dopomnječe bu pschezo jašnišche; wón, tón cžebny muž, pódna so sa nahrabneho, hordeho, njesprawneho; wón dopomni so na wschitke šte myšle, kotrej běchu w nim šahhadžake, wón jich šledy w šwojim žiwjenju namaka a pódna, so, hdyž hlubje padnył njeběšče, hacž drusy, to jeho šašlužba njeběšče, ale so jenož sskladnosče mět njeběšče. Wón šebi tež hiščeže praji, so, hdyž w žiwjenju žaneho městna sa Boha njesměje, tež Bóh jemu w njebešbach žaneho njesšhowa. Wón cžujesche, so, kaž w czašniku, tež w nim něščo běšče, sčtož prawje nješšesche. Šswojeje žonine šłowa jemu šašo do myšlow pschindžechu: „Hacž tež najlěpje njebyło, nowy kšód do czašnika sčžinicž dacž! Daj to, luby mužo!“ A wón prošesche Boha, šemu nowu wutrobu dacž.

Jako w pschichodnym lěcže 31. dezembra czašnik nacžahny, kotryž běšče jemu tajku dobru wuczbu posčicžil, so Bohu džakowasche, so běšče jeho modlitwu wuššyschaf a so běšče mohł pokoj a mēr derje sarjadowaneho žiwjenja šesnacz.

Sa žiwjenje a wumrjecze.

Man ležesche na kšorožju. Wón běšče bjes myšlow, džeczi běchu cžisče sastróžene, šyššniwe, wone cžische hromadže powjedachu a so džiwachu, so nan ničto njepraji. Jene běšče blisko t kóžu štipko a so jeho wopraschalo: „Mano, šnajecze mje?“ ale wón šłowcžka wotmolwil njeběšče. Macž cžische plakasche, wona jeho wokoło šchije wšawšči, jeho wobliczo se šyššami macžesche a so jeho woprascha: „Bóšnajesch mje?“ Jenicžke wotmolwjenje běšče šame proste pohladjenje — ale wurasa njeběšče w jeho blukim wócžku. Duž t njemu stary pscheczel pschistupi a praji: „Myšlišš šebi na šesom šhryšta?“ Kaž wot elektriskeje šhrecžki trjeheny, šapocza wutroba šašo žiwischo kšapacz, wón šašo žyly wožimi a se šměškotanjom, kotrej jeho wobliczo wujasnjese, doniž njeběšče duscha t krašnosčzi šaschta, cžische šchepšasche: „Na šesom šhryšta šebi myšlicž? — Tón luby šbóžnik! Wón je moje žyke šbože a moja jenicžka nadžija.“

W šesom šhryščeže, tač je so Ambrosius wuprajil, mamy wschitko, sčtož sa něčžische a sa pschichodne žiwjenje trjebamy: Čžesč wušojeny byčž? — Wón je lětač. (Luk. 5, 31.)

Šy lacžny? — Wón je žórko. (Jan. 7, 37.)

Čžujesch twoju njeprawdosčž? — Wón je prawdosčž Boža. (2. Kor. 5, 21.)

Čžekasch psched cžemnosčju? — Wón je šwětko. (Jan. 12, 46.)

Trjebasch pomozy? — Wón je šyšnosčž. (2. Kor. 12, 9.)

Bojšsch so šmjercze? — Wón je žiwjenje. (Jan. 14, 6.)

Čžesč do předka? — Wón je pucz. (Jan. 14, 6.)

Masch hloda? — Wón je khlěb. (Jan. 6, 35.)

Na druhim měšče je šwědcženie wopišak: W šesuju šym pschecžela namakač, kotryž je so te mni, jako běch šdaleny wot njeho živy, pschiblišil, mje pschewědcžil a moju wutrobu dobnł.

W šesuju šym šbóžnika namakač, kotryž, hdyž je mi moju hrěšchnu wutrobu pokasaf, šwoju wulku lubosčž šjewi a je moje hrěchi se šwojej křwju šahubil.

W šesuju šym šwěrneho wódžerja namakač, kotryž w šlabnyh wolomitnjenyh mje šahowa, so bych njepadnył, hdyž čže so mi noha wobšunycz.

W šesuju šym šakitarja namakač, kiž je so, hdyž mje šatan pschimasche, pschede mnje štipil a njepschecžela šbit, kotryž čže mje porasycz.

Haj, ja šym wschitko w šesuju namakač! — Sčtož mi šwět ženje njeje dacž mohł, sa cžimž je moja wutroba dawno pytała, to šym w nim namakač! Sa čžyl wschitkim, kotřiz maja žadanje po mērje, radosčzi, pokoju, pschiwolacz: Bóžeče t šesuje! W nim šu pokladny potajene, kotrej wschitkim lubi, kotřiz jeho lubuja a čžedža jemu šlužicž.

Šy ty, luby cžitarjo, tón mēr, tu radosčž, tón pokoj namakač? Móžesch bjes bojoscze psched šmjercžu tam štipicž, kaž tamny šendželczan, šir Walter Rabigh, kotryž bu wot šwojich nježakownyh krajanow t šmjercži na šchafosče wotšudženy? W tym wolomitnjenu, jako šwoju hlodu na pješt pokóži, so jeho tač woprascha, hacž tež derje leži. S rycžetškim mērom a i njelhabžkej wēru wón to wotmolwjenje da, kotrehož žyly wuššokosčž my šakle na tym dnju šrošymimy, na kotrymž so na nasche šmjertne kóžo lehnyemy: „Ničto wo to, mój pschecželo, tač hloda leži, jeno so i wutrobu derje šteji!“

Něščo t rošpominanju.

Sčtož ja wěsče wēm.

Sa wěsče wēm, so ja i kóždym dnjom krocžel rowej bliže pschindu a so móže kóždy džen mój pošledni byčž a so by teho dla šamy njerosom był, hdy by so tač škožil, kaž bych tu wostacz mohł.

„Bomhaj Bóh“ je wot nětka niž jenož pola knjesow duchownych, ale tež we wschěch pschewawarńjach „Ššerb. Nowin“ na wšach a w Budyščinje dostacz. Na šchtwórcž lěta placzzi wón 40 np., jenotliwe cžiška so po 4 np. pschewawaju.